

Додаток 2 до наказу
МНУ імені В. О. Сухомлинського
від 30.06.2020 № 222

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ МНУ імені В. О. Сухомлинського
від 30.06.2020 № 222

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського

Версія 2

(базова версія затверджена наказом університету від 10.06.2016 року № 265)

1. Загальні положення

- 1.1. Положення про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського (далі – Положення) ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що дає змогу студентам будувати свою індивідуальну траєкторію навчання з урахуванням власного творчого потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів. Положення забезпечує реалізацію студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту».
- 1.2. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти університету навчальних дисциплін за вибором у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за обраними дисциплінами.
- 1.3. Власна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного студента Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського в освіті. Під особистісним потенціалом студента розуміється сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких. Процес виявлення, реалізації і розвитку цих здібностей студентів відбувається в ході освітнього руху студентів по індивідуальних траєкторіях навчання.
- 1.4. Дія цього Положення поширюється на студентів, які вступили на навчання, починаючи з 1 вересня 2017 року, і навчаються за освітніми програмами та навчальними планами першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня вищої освіти, укладеними з урахуванням законодавства про освіту та затверджених рішеннями вченої ради університету.

- 1.5. Вільний вибір навчальних дисциплін студентом здійснюється у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, і в обсязі, що становить не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для обраного ступеня вищої освіти.
- 1.6. Загальне керівництво над впровадженням та реалізацією цього Положення покладається на навчальний відділ університету.

2. Організаційно-методичне забезпечення вибору студентами навчальних дисциплін

- 2.1. Перелік дисциплін навчального плану складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової.
- 2.2. Вибіркова частина навчального плану становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для кожного рівня вищої освіти.
- 2.3. Вибіркова частина навчального плану студента введена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх та кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо.
- 2.4. Вибір студентом навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:
- поглибити професійні компетентності в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
 - поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань;
 - ознайомитися із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями.
- 2.5. Кожний студент в рамках бакалаврських і магістерських програм на підставі робочих навчальних планів підготовки бакалаврів і магістрів відповідного напрямку підготовки, спеціальності формує свій перелік дисциплін вільного вибору.
- 2.6. Для формування переліку вибіркового навчальних дисциплін до 15 березня поточного навчального року кафедри подають схвалений на їхньому засіданні перелік вибіркового навчальних дисциплін, що формується окремо за кожним рівнем вищої освіти.
- 2.7. Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

- 2.8. До переліку вибірових навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватися дисципліни, що аналогічні за змістом із обов'язковими навчальними дисциплінами.
- 2.9. Дисципліни, які вивчались студентами під час навчання за освітнім рівнем бакалавра, не можуть пропонуватися здобувачам освітнього ступеня магістра.
- 2.10. Для формування переліку вибірових навчальних дисциплін робочі групи аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення кафедрою освітнього процесу.
- 2.11. Необхідною інформацією для формування переліку вибірових дисциплін є стратегії розвитку освітньої галузі, національної економіки, розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей, стан справ та визначення майбутніх потреб освітньої та інших галузей економіки; інформація від підприємств, організацій та установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників Університету щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери; рейтингові списки вибірових навчальних дисциплін у попередніх роках.
- 2.12. Основними критеріями забезпечення кафедри, що спроможна реалізувати високу якість викладання вибірової дисципліни, є кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки студентів про якість викладання дисциплін на кафедрах; результати підсумкового та ректорського контролю знань студентів.
На підставі аналізу зазначеної вище інформації кафедри формують перелік вибірових дисциплін.
- 2.13. Визначені вибірові навчальні дисципліни рекомендуються вченою радою факультету для розміщення для обрання студентами на офіційному веб-сайті університету.
- 2.14. Навчальний відділ здійснює перевірку наявного методичного та кадрового забезпечення вибірових дисциплін.
- 2.15. У березні-квітні поточного навчального року перелік вибірових навчальних дисциплін, що пройшли перевірку, виноситься на затвердження вченою радою університету.

3. Порядок реалізації права вільного вибору студентами навчальних дисциплін

- 3.1. Кожний студент в рамках бакалаврських і магістерських програм на підставі робочих навчальних планів підготовки бакалаврів і магістрів відповідного напрямку підготовки, спеціальності формує свій перелік дисциплін вільного вибору.
- 3.2. Терміни проведення процедури вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації

освітнього процесу (формування контингенту студентів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

- 3.3. Заходи щодо організації вивчення вибірових навчальних дисциплін здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, у якому заплановане вивчення цих дисциплін. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків дисциплін) на початку весняного семестру, як правило у квітні, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення.
- 3.4. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організується впродовж першого місяця навчання.
- 3.5. Уповноважена особа кафедри робить подання до навчального відділу з переліком дисциплін, що потребують внесення до списку дисциплін за вибором відповідного курсу, який скоординує студента під час запису.
- 3.6. Співробітник інформаційного центру, який здійснює адміністрування сайту університету, переміщує данні щодо вибірових дисциплін в інформаційний простір. Спеціаліст кафедри та деканату має перевірити правильність їх внесення.
- 3.7. Уповноважений представник від кафедри/факультету зобов'язаний:
 - узгодити з навчальним відділом списки дисциплін, які не можуть пропонуватися до запису з поважних причин та надати таким дисциплінам статус «Не рекомендовано до запису»;
 - додати інформацію про викладачів, які будуть читати ті чи інші дисципліни;
 - для здійснення контролю за кількістю набраних кредитів внести дані про кількість кредитів дисциплін з усіх розділів навчального плану для кожної спеціальності;
 - за потреби збільшити мінімальну \ максимальну кількість студентів у групі;
 - за потреби встановити максимальну кількість груп з дисципліни для обмеження запису студентів. Наприклад: якщо встановити кількість груп-2, то записатися можуть лише 60 студенти за умови, що максимальна кількість студентів у групі не зміниться.

4. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін

- 4.1. Терміни проведення процедури вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів вищої освіти у групах і потоках.
- 4.2. Процедура вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін включає наступні етапи.

4.2.1. Перший етап – ознайомлення здобувачів вищої освіти з порядком, термінами та особливостями запису для вивчення навчальних вибіркових дисциплін в Університеті. Здобувачам вищої освіти надаються пропонується ознайомитися з інформацією, розміщеною на веб-сайті університету щодо порядку, термінів та особливостей запису для вивчення навчальних вибіркових дисциплін.

Випускова кафедра (деканат факультету) ознайомлює студентів із порядком запису, термінами й особливостями формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору.

4.2.2. Другий етап – запис здобувачів вищої освіти на вивчення навчальних дисциплін.

Вибір дисциплін здобувачі вищої освіти реалізують шляхом самозапису на курси, що відповідають дисциплінам вільного вибору, в електронному ресурсі Університету.

Інформаційно-організаційну підтримку при виборі здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін здійснюють куратори академічних груп. Тривалість етапу – два календарні тижні.

Студент самостійно реєструється: на вибіркові дисципліни професійної та практичної підготовки згідно з навчальним планом своєї спеціальності, а на дисципліни вільного вибору – за навчальними планами будь-якої спеціальності. Під час цього етапу студент має право записуватися на будь яку дисципліни із запропонованого списку.

По завершенню етапу реєстрації, визначаються дисципліни, на які запис відбувся. Кожній дисципліні присвоюється статус:

- **«Відбулася»** - надається тим дисциплінам, з яких сформована хоча б одна група;
- **«Не відбулася»** - надається тим дисциплінам, на які записалося менше 80 % від мінімальної кількості студентів у групі або не записалось жодного студента;
- **«Можливо відбудеться»** надається тим дисциплінам, на які записалось хоча б 80% від мінімальної кількості в групі.

Якщо дисципліні присвоюють статус «Не відбулася», всі студенти, які записалися на дану дисципліну, будуть автоматично виписані з неї.

Якщо дисципліні присвоєно статус «Можливо відбудеться», то студенти потрапляють до резерву.

Студентам, у яких немає в наявності три вибіркових дисципліни, які отримали статус «Відбулася», надається можливість проголосувати ще раз за дисципліни, окрім тих, що тримали статус «Не відбулася».

По завершенню етапу закривається доступ до самозапису здобувачів вищої освіти на курси, що відповідають вибірковим дисциплінам.

4.2.3. Третій етап – опрацювання запису здобувачів вищої освіти на вивчення навчальних вибіркових дисциплін.

Несвоєчасне реєстрація студентом на вивчення вибіркових дисциплін та їх обрання є грубим порушенням навчальної дисципліни та

індивідуального плану. У цьому випадку студент, що не визначився з вибором, прикріплюється деканатом до вже сформованої групи для вивчення вибіркової навчальної дисципліни відповідним розпорядженням (із ознайомленням під підпис).

4.2.4. Після завершення запису на вибіркові дисципліни, індивідуальний план студента є сформованим, і студент позбавляється можливості виписуватися з обраних дисциплін.

Після завершення запису студентів для вивчення вибіркової навчальної дисципліни уповноважена особа кафедри узагальнює подані заяви та формує подання в деканат про кількість студентів, які обрали вибіркові дисципліни, зазначаючи назву дисципліни, семестр викладання, кількість годин (аудиторних та позааудиторних), форму контролю.

- 4.3. Уповноважена особа кафедри несе персональну відповідальність за правильність складання списків студентів (абітурієнтів) та достовірність інформації про дисципліну (вірне написання назви дисципліни, семестр викладання, кількість годин, кредитів) в ході процедури реєстрації для вивчення студентами навчальних дисциплін за вільним вибором.
- 4.4. Деканат факультету за даними з інформаційного центру щодо результату обрання здобувачами вибіркової дисципліни, розпорядженням по факультету до 20 квітня для ступеня «бакалавр» та до 15 травня для ступеня «магістр» формує списки студентів академічних груп за обраними дисциплінами, організовує їх узгодження і затвердження.
- 4.5. Після затвердження вченою радою факультету, навчально-методичною комісією університету переліку вибіркової дисципліни та списків студентів, що записалися на певні вибіркові дисципліни, затверджені дисципліни є обов'язковими для вивчення. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої вибіркової дисципліни.
- 4.6. Згідно з рішенням вченої ради факультету ця інформація враховується під час формування робочого навчального плану та складання розкладу навчальних занять у наступному навчальному році.
- 4.7. Самочинна відмова від вивчення вибіркової дисципліни, включеної до робочого навчального плану, є підставою для виникнення академічної заборгованості (з наступним позбавленням стипендії для студентів, що навчаються за кошти державного бюджету). Внесення додаткових вибіркової дисципліни після коригування планів і їх затвердження неможливе.
- 4.8. Випускові кафедри, які забезпечують викладання вибіркової навчальної дисципліни (блоку вільного вибору студента), оприлюднюють робочі програми пропонувані до вільного вибору студентами навчальних дисциплін, а також інформаційний пакет вибіркової навчальної дисципліни на веб-сторінці кафедри, на дошках оголошень кафедри.
- 4.9. Науково-педагогічний працівник, за яким закріплено вибіркову дисципліну для спеціальності (напрямку підготовки), може також робити для студентів

презентацію у вільний від аудиторних занять час та розміщувати її на сайті університету.

Терміни розміщення інформації для:

- освітнього ступеня «бакалавр» – березень навчального року, який передусь року вивчення дисциплін вільного вибору;
- освітнього ступеня «магістр» – травень поточного календарного року.

5. Прикінцеві положення

- 5.1. Після затвердження переліку обраних дисциплін та списків груп (підгруп) здобувачів вищої освіти ці дисципліни є обов'язковими для вивчення.
- 5.2. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої вибіркової дисципліни. Самочинна відмова від вивчення вибіркової дисципліни, включених до робочого навчального плану, є підставою для виникнення академічної заборгованості.
- 5.3. За бажанням здобувачі вищої освіти можуть вивчати додаткові дисципліни факультативно, на засадах додаткових платних освітніх послуг в Університеті.